

APLIKAČNÉ PROBLÉMY REGULÁCIE NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ Z POHĽADU LEGALIZÁCIE PRÍJMOV Z TRESTNEJ ČINNOSTI A FINANCOVANIA TERORIZMU

APPLICATION PROBLEMS OF REGULATION OF NON-PROFIT ORGANIZATIONS IN TERMS OF MONEY LAUNDERING AND TERRORIST FINANCING

*Yana Daudrikh*¹

<https://doi.org/10.33542/SIC2022-2-04>

ABSTRAKT

Predložený príspevok je venovaný aplikačným problémom v oblasti regulácie neziskových organizácií z pohľadu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu. Osobitná časť príspevku sa zameriava na problematiku identifikácie darcu a konečného užívateľa výhod. Okrem toho autorka bližšie analyzuje problematiku výkonu kontrolnej a sankčnej činnosti Finančnou spravodajskou jednotkou vo vzťahu k neziskovým organizáciám. V závere tohto príspevku autorka poukazuje na nedostatočnosť súčasnej regulácie neziskových organizácií a zhrňa existujúce aplikačné problémy, bližšie analyzované v obsahu príspevku.

ABSTRACT

This paper deals with application problems of regulation of non-profit organizations in terms of money laundering and terrorist financing. A special part of the paper focuses on the identification of a donor and an ultimate beneficial owner. In addition, the author analyzes the performance of control and sanction activities by the Financial Intelligence Unit in relation to non-profit organizations. At the end of this paper, the author outlines the inadequacy of the current regulation of non-profit organizations and summarizes the existing application problems, analyzed in more detail in the body of the paper.

I. ÚVOD

Neziskové organizácie (non-profit organizations – ďalej len „NPO“) sú dôležitou súčasťou medzinárodného prostredia, majú široký geografický dosah a poskytujú pomoc vo viacerých oblastiach verejného sektora, čo z nich robí jedinečné organizácie na medzinárodnej úrovni, pričom zohrávajú jednu z významných úloh v boji proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu. Vyššie uvedené potvrdzuje aj OSN, ktorá vo svojej správe bližšie uvádza, že NPO sú významnými hráčmi v oblasti znižovania chudoby, budovania mieru a ochrany ľudských práv.²

Najväčšiu hrozbu v súčasnosti však predstavujú osoby zapojené do **teroristických činností**. Zatiaľ čo majoritná časť NPO napomáha zlepšovaniu životnej úrovne ľudí po celom svete, istá časť využíva tento sektor práve na podporu teroristických organizácií. Na základe realizovanej štúdie sa za najviac zneužívané pre tento účel považujú NPO poskytujúce určité služby (napr.

¹ JUDr., PhD., Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta, Slovenská republika
Comenius University in Bratislava, Faculty of Law, Slovak Republic.

² United Nations General Assembly. Report of the Special Rapporteur on the Rights to Freedom of Peaceful Assembly and of Association (A/HRC/23/39), 2013, p. 9.

ubytovanie, zdravotná starostlivosť, atď.).³ Dopad týchto aktivít sa môže v konečnom dôsledku odraziť na ostatných NPO odvádzajúcich dobrú prácu. Okrem toho to, žiaľ, môže spôsobiť aj stratu dôvery verejnosti v integritu sektora NPO.⁴

V prípade financovania terorizmu môžu byť získané finančné prostriedky nadobudnuté legálnou cestou, no NPO môže neúmyselne zohrať úlohu „sprostredkovateľa“ poskytujúceho dary teroristickej organizácii. V tejto súvislosti Finančná akčná skupina (Financial Action Task Force – ďalej len „FATF“) vo svojom odporúčaní International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation (ďalej len „FATF Recommendations“) odporúčila pristúpivším krajinám, aby uplatnili primerané opatrenia v súlade s rizikovo orientovaným prístupom (risk-based approach – ďalej len „RBA prístup“⁵), a tým zabezpečili NPO ochranu pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu. Okrem toho FATF bližšie upravila okruhy možného zneužitia NPO na financovanie terorizmu; ide napríklad o využívanie legitímnych subjektov ako kanálov na financovanie terorizmu, vytvorenie „fiktívnej“ NPO teroristickými organizáciami, atď.⁶ Najčastejšie pozorovanou metódou a rizikom zneužívania NPO bolo presmerovanie finančných prostriedkov, ktoré sa mali pôvodne použiť ako humanitárna pomoc, na teroristické aktivity.⁷

Uplatnenie **RBA prístupu** je založené na povinnosti krajín identifikovať, posudzovať a pochopiť riziká legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu a prijať vhodné opatrenia, vrátane určenia orgánu alebo mechanizmu zabezpečujúcich koordináciu zvolených opatrení za účelom zabezpečenia zníženia existujúceho rizika.⁸ Riziko je možné definovať ako trvajúcu hrozbu a súbežnú existenciu zraniteľnosti (organizačná alebo sektorová). Riziká, ktorým čelia NPO, nie sú rovnaké. Najväčšie riziko zneužitia NPO pretrváva vtedy, keď NPO vykonáva svoje aktivity v „tesnej blízkosti teroristickej hrozby“. Ako príklad môžeme uviesť NPO, ktorá vykonáva svoje aktivity v oblasti konfliktu, kde existuje aktívna teroristická hrozba.⁹

S cieľom prispieť k vedeckej diskusii o vyššie načrtnutých rizikách súvisiacich s nastolenou problematikou, autorka si kladie v obsahu tohto článku za cieľ overiť nasledujúce **hypotézy**:

- Celková nedostatočnosť regulácie NPO v oblasti ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu, a to tak na európskej, ako aj vnútroštátnej úrovni;
- Absencia osobitného prístupu k výkonu kontroly Finančnou spravodajskou jednotkou (ďalej len „FSJ“) nad NPO.

Za účelom overenia vyššie uvedených hypotéz sme použili niekoľko **vedeckých metód**. Jednou zo základných metód používaných v článku je metóda analýzy. Použitím tejto metódy sme vyčlenili z celkovej masy faktov a skutočností len tie najpodstatnejšie a najdôležitejšie, ktoré umožnili vysvetliť podstatu skúmanej problematiky. Jej základom je myšlienkový postup, pri ktorom celok rozkladáme na jednotlivé časti.¹⁰ Rovnako v tomto kontexte bola použitá aj

³ SALAMON, L. M. – SOKOLOWSKI, S.W. – LIST, R.: Global Civil Society: An Overview. Centre for Civil Society Studies, Johns Hopkins University. USA: Baltimore, 2003, p. 5. ISBN: 1-886333-50-5.

⁴ FATF: Interpretive note to recommendation 8 (non-profit organisations). International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. France: Paris, 2012 – 2022, p. 58.

⁵ BEARPARK, N. T. – DIONYSIOS, D.: Re-thinking de-risking: a systems theoretical approach. In: Journal of Money Laundering Control, Vol. 25, 2021, No. 1, p. 2. <https://doi.org/10.1108/JMLC-04-2021-0030>.

⁶ FATF: Interpretive note to recommendation 8 (non-profit organisations). International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation, France: Paris, 2012 – 2022, p. 13.

⁷ FATF: Report Risk of Terrorist Abuse in Non-Profit Organisations. France: Paris, 2014, p. 37.

⁸ MURRAR, M.: Adopting a risk-based approach for non-profit organisations. In: Journal of Money Laundering Control, Vol. 25, 2020, No. 1, p. 20. <https://doi.org/10.1108/JMLC-12-2020-0144>.

⁹ FATF: Best practices combating the abuse of non-profit organisations (recommendation 8). France: Paris, 2015, p. 10 and 13.

¹⁰ MOSNÝ, P. – LACLAVÍKOVÁ, M. – SISKOVÍČ, Š.: Metodológia vedeckej práce. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019, s. 35. ISBN: 978-80-571-0059-1.

metóda syntézy ako opak vyššie spomínanej metódy. Metódy analýzy a syntézy boli použité v celom obsahu článku, napríklad v rámci rozobratia problematiky starostlivosti o klienta – darcu NPO.

Okrem toho boli v článku použité aj metóda indukcie a dedukcie. Základom pre indukciu sú pozorovanie a skúsenosť, vďaka ktorým sa realizuje zber jednotlivých faktov. Následne sa takto získané fakty podrobujú analýze, na základe ktorej sme zisťovali spoločné a opakujúce sa rysy javov patriacich do konkrétnej spoločnej skupiny. Použitím metódy indukcie sme sa následne dopracovali až k cieľom zmien realizovaných v právnych predpisoch. Opačnou metódou je metóda dedukcie, pri ktorej sa používa opačný postup – od všeobecného ku konkrétnemu. Príklad aplikácie vyššie uvedených metód je okrem iného aj analýza problematiky právneho postavenia konečného užívateľa výhod (Ultimate Beneficial Owner – ďalej len „UBO“).

Ďalšou z metód používaných v článku je metóda abstrakcie. Metódu abstrakcie považujeme za jeden z najdôležitejších prostriedkov poznania podstaty určitých objektov a javov. Metóda abstrakcie je založená na procese abstrahovania od odlišností a zvláštnych či jedinečných vlastností. Jej cieľom vymedziť všeobecné a podstatné vlastnosti a fixovať ich vo všeobecnejších a abstraktnejších pojmoch.¹¹ Metódu abstrakcie môžeme využiť napríklad pri komparácii jednotlivých právnych inštitútov, vďaka čomu získame odpovede na kladené otázky. V tejto súvislosti metódu abstrakcie aplikujeme prierezovo v celom článku.

Jednoznačne ťažiskovou metódou použitou v článku je komparatívna metóda. Ide o porovnávanie získaných informácií v čase a priestore a tiež o postupné získavanie informácií k identifikácii ich spoločných, prípadne rozdielnych stránok. V rámci tematicky vymedzeného rozsahu článku sa venujeme porovnaniu regulácie právneho postavenia NPO z pohľadu finančno-právnej regulácie, a to v kontexte medzinárodnej a slovenskej právnej úpravy. Pri použití komparatívnej metódy sme sa sústredili na porovnanie inštitútov starostlivosti o klienta – darcu NPO, právneho postavenia UBO a na spôsob výkonu kontroly nad činnosťou NPO zo strany FSJ.

V dôsledku absencie komplexných relevantných vedeckých publikácií na medzinárodnej a domácej pôde sme presvedčení o prínose tohto článku a o vyvolaní odbornej diskusie o dostatočnosti súčasnej právnej úpravy.

II. LEGÁLNA DEFINÍCIA POJMU NEZISKOVÁ ORGANIZÁCIA

Napriek nespornej potrebnosti zabezpečenia ochrany NPO pred hrozbou jej zneužitia na účely financovania terorizmu, na medzinárodnej úrovni absentuje jednotná definícia NPO, ktorá by vystihovala všetky aspekty, respektíve druhy činností a formy spolupráce medzi NPO a prijímateľmi darov (finančných prostriedkov).

O úpravu všeobecnej definície pojmu NPO sa pokúsila FATF, ktorá vo svojom odporúčaní **FATF Recommendations** definuje NPO ako právnickú osobu alebo organizáciu, ktorá sa primárne zaoberá získavaním alebo vyplácaním finančných prostriedkov na charitatívne, náboženské, kultúrne, vzdelávacie a sociálne účely, ako aj na ďalšie druhy „dobrých skutkov.“¹² Napriek tomu vyššie uvedená definícia nebola prevzatá do smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES (ďalej len „IV. AML smernica“). Jedinú zmienku o nadáciách a podobných štruktúrach nachádzame v čl. 2 ods. 3 písm. b) **IV. AML smernice**, bližšie upravujúcim zoznam povinných osôb, ktoré sú povinné vykonávať jednotlivé druhy

¹¹ MOSNÝ, P. – LAČLAVÍKOVÁ, M. – SISKVIČ, Š.: Metodológia vedeckej práce. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019, s. 38. ISBN: 978-80-571-0059-1.

¹² FATF: Interpretive note to recommendation 8 (non-profit organisations). International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. France: Paris, 2012 – 2022, p. 58.

starostlivosti vo vzťahu ku klientom, a to za účelom zníženia existujúceho rizika legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.

Pri uplatnení komparačnej metódy je zjavné, že IV. AML smernica nepoužíva pojem nezisková organizácia a subsumuje daný termín pod **nadácie a ďalšie bližšie nešpecifikované obdobné štruktúry**. V korelácii s vyššie uvedeným platí, že bližšia úprava pojmu NPO bola prenechaná jednotlivým členským štátom Európskej únie (ďalej len „EÚ“), ktoré upravujú príslušné definície vo vnútroštátnych právnych predpisoch. Podľa nášho názoru IV. AML smernica vo všeobecnosti pôsobí skôr zdržanlivo v otázke bližšej regulácie postavenia NPO.

V zozname povinných osôb sa bližšie upravuje právny vzťah medzi osobami vykonávajúcimi nezávislé právnické povolania (napr. notár) a klientom v oblasti vytvárania, prevádzky alebo riadenia správy zvereneného majetku, **nadácií alebo podobných štruktúr**.¹³ V tomto kontexte v postavení **povinnnej osoby** vystupujú osoby vykonávajúce nezávislé právnické povolania. Zrejme by bolo vhodnejšie aplikovať čl. 2 ods. 3 písm. c) IV. AML smernice, vymedzujúci povinné osoby ako poskytovateľov služieb správy zvereneného majetku (napr. trusty), avšak v tomto prípade úplne absentuje zmienka o nadáciách. Z vyššie uvedeného vyplýva, že **nadácie nie sú priamo a výslovne upravené v zozname povinných osôb** uvedenom v IV. AML smernici, a teda sa vôbec **nepovažujú za povinné osoby**.

V súvislosti s úpravou definície pojmu NPO bol na území **Slovenskej republiky** (ďalej len „SR“) zvolený postup spočívajúci v použití viacerých pojmov vzťahujúcich sa na NPO. Príslušná legislatíva SR tak rozdeľuje NPO na nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby a neinvestičné fondy. Účel vzniku jednotlivých organizácií je v zásade obdobný a predovšetkým spočíva v plnení všeobecne prospešného účelu (napr. ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt, ochrana ľudských práv, atď.).¹⁴ Rozdiely medzi spomínanými NPO okrem iného badáme predovšetkým v ich organizačnej štruktúre ako aj oprávnení/neoprávnení podnikat'.¹⁵

Obdobne ako v prípade IV. AML smernice, zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZAML“) explicitne neuvádza NPO v zozname povinných osôb.¹⁶ Pri hlbšej analýze ustanovenia § 5 ods. 1 písm. j) ZAML badáme obdobnú štruktúru úpravy povinných osôb, korešpondujúcu s ustanovením čl. 2 ods. 3 písm. b) IV. AML smernice, ktorá sa vzťahuje na **nezávislé právnické povolania**. Teda aj v prípade ZAML sa za povinné osoby považujú **advokáti a notári**, za predpokladu poskytovania konkrétnej právnej služby klientovi v oblasti založenia, činnosti alebo riadenia účelového združenia majetku. **Pojem združenie majetku** subsumuje nadácie, neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby a neinvestičné fondy.¹⁷

¹³ Čl. 2 ods. 3 písm. b) 18. smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES.

¹⁴ Porovnaj § 2 ods. 1 zákona č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov a § 2 ods. 1 zákona 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby a § 2 ods. 1 zákona 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z.

¹⁵ Porovnaj napríklad § 30 ods. 1 zákona 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby a § 2 ods. 1 zákona 147/1997 Z. z. a § 29 ods. 1 zákona 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z. a § 23 ods. 1 zákona 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z.

¹⁶ Porovnaj § 5 zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

¹⁷ § 9 písm. e) zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V tomto kontexte ZAML, podľa nášho názoru, zvolil vhodnejší termín a tým predišiel vzniku možných aplikačných problémov, súvisiacich s vhodnou interpretáciou jednotlivých pojmov. Bolo by zrejme nanajvýš vhodné sa zamyslieť nad zavedením jednotného pojmu NPO, čo by v konečnom dôsledku napomohlo zjednotiť rozdielnu právnu úpravu.

Za účelom zjednotenia pojmového aparátu budeme v predložennom článku používať jednotný pojem NPO.

III. UPLATNENIE STAROSTLIVOSTI O KLIENTA VOČI DARCOM NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÍ

Povinnosť uplatnenia starostlivosti o klienta sa predovšetkým vzťahuje na povinné osoby, ktoré sú, za účelom boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu, povinné aplikovať požiadavky starostlivosti o klienta (Customer due diligence – ďalej len „CDD požiadavky“¹⁸). Keďže NPO nie sú uvedené v zozname povinných osôb, vyvstáva otázka povinnosti uplatňovať CDD požiadavky aj z ich strany.

V prípade NPO sa za klienta považujú darcovia finančných prostriedkov. IV. AML smernica ani ZAML priamo **neupravujú povinnosť uplatnenia starostlivosti voči darcom NPO**. Zároveň aj FATF Recommendations priamo odporúča neuplatňovať povinnú starostlivosť na darcov.¹⁹ Opatrenia, prijaté členskými krajinami EÚ na ochranu NPO pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu, by nemali narúšať alebo odrádzať NPO od výkonu charitatívnych aktivít. Zvolené opatrenia by mali skôr podporovať zodpovednosť a vzbudzovať väčšiu dôveru v NPO z pohľadu jej darcov a širokej verejnosti.²⁰ V tomto prípade po prvýkrát vidíme, že regulácia nie je zameraná na hlbšiu kontrolu klienta NPO, ale prvotným cieľom je podporiť účel, na ktorý bola zriadená NPO.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že na NPO sa nevzťahuje povinnosť uplatnenia starostlivosti o klienta, vo forme aplikácie základného, zvýšeného alebo zjednodušeného druhu starostlivosti.²¹

Napriek tomu, že žiadny z príslušných právnych predpisov nepožaduje aplikáciu konkrétneho druhu starostlivosti, v **ZAML** aj naďalej zostáva zachovaná povinnosť spočívajúca v **identifikácii darcu finančných prostriedkov** za predpokladu, že výška poskytnutých prostriedkov je najmenej 1000 eur.²² Vyššie uvedené ustanovenie je odrazom obdobného uplatnenia jedného z opatrení základnej starostlivosti o klienta, v rámci ktorého finančné inštitúcie sú povinné identifikovať klienta pri vykonávaní obchodu, hodnota ktorého dosiahne najmenej 1 000 eur.²³

Vo všeobecnosti **identifikácia darcu** predstavuje proces zhromažďovania a uchovávanía informácií o darcovi NPO. Identifikácia darcu zahŕňa interakciu NPO s darcom, v procese čoho NPO získava základné informácie o darcovi, a to za účelom potvrdenia jeho totožnosti.

V rámci **identifikácie darcu** je NPO povinná zabezpečiť zber, zaznamenávanie a ukladanie dokumentov preukazujúcich totožnosť darcu, respektíve jeho vzťah k zriadenej právnickej osobe (napr. ako majiteľ spoločnosti). Za týmto účelom je darca povinný predložiť NPO všetky

¹⁸ SHUST, P.M. – DOSTOV, V.: Implementing innovative customer due diligence: proposal for universal model. In: Journal of Money Laundering Control, Vol. 23, 2020, No. 4, p. 874. <https://doi.org/10.1108/JMLC-01-2020-0007>.

¹⁹ FATF: Interpretive note to recommendation 8 (non-profit organisations). International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. France: Paris, 2012 – 2022, p. 62.

²⁰ FATF: Interpretive note to recommendation 8 (non-profit organisations). International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. France: Paris, 2012 – 2022, p. 59.

²¹ Bližšie k tomu pozri: DAUDRIKH, Y.: Identifikácia klientov z pohľadu rizikového profilu klienta. In: Naděje právní vědy 2020: Právní věda v praxi, roč. 14. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2021, s. 366 – 383. ISBN: 978-80-261-11007-1.

²² § 25 ods. 1 zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²³ Porovnaj § 10 ods. 3 zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

ňou požadované dokumenty. Zoznam informácií, ktoré je NPO povinná požadovať od darcov, je bližšie upravený v § 7 ZAML.

Identifikácia darcu sa realizuje za fyzickej prítomnosti darcu, teda „*face-to-face*.“ V tomto kontexte vyvstáva otázka možnosti vykonania **identifikácie darcu na diaľku**. V ZAML a IV. AML smernici nenachádzame totiž žiadnu zmienku o uplatnení danej možnosti, avšak nezaznamenávame ani zákaz jej uplatnenia. Teoreticky je teda možné zabezpečiť identifikáciu darcu aj s použitím technických prostriedkov. Vo všeobecnosti prostriedky elektronickej identifikácie musia spĺňať technické špecifikácie, normy a postupy vyžadované pre vysokú úroveň zabezpečenia. Výber prostriedku elektronickej identifikácie klienta však zostáva na každom jednom členskom štáte EÚ. Členským štátom EÚ zvolený spôsob identifikácie klienta na diaľku musí byť predovšetkým spoľahlivým a musí sa čo najviac približovať identifikácii za fyzickej prítomnosti klienta.²⁴ V niektorých prípadoch pri uplatnení RBA prístupu môže byť identifikácia na diaľku považovaná za faktor zvýšeného rizika, pri ktorom je potrebné aplikovať ďalšie opatrenia na zníženie existujúceho rizika;²⁵ v tomto prípade hovoríme o potrebnosti uplatnenia zvýšenej starostlivosti o klienta. Keďže NPO nevystupuje ako povinná osoba, v tomto prípade nie je možné aplikovať zvýšenú starostlivosť o klienta.

Po predložení požadovaných informácií darcom vykoná NPO **overenie (verifikáciu)** získaných informácií prostredníctvom použitia ďalších dôveryhodných zdrojov informácií (napr. nahliadnutie do obchodného registra, webová stránka ministerstva, atď.). Zostáva však otáznou, či je NPO oprávnená prijať finančné dary aj od osôb uvedených **v zozname sankcionovaných osôb**. V súčasnosti v príslušnej legislatíve SR nenachádzame žiadne ustanovenie, ktoré by definovalo a špecifikovalo darcu. Zároveň Ministerstvo financií SR informuje, že zoznamy sankcionovaných osôb sú uvedené v prílohách rezolúcií Bezpečnostnej rady OSN a prílohách jednotlivých nariadení EÚ, ktoré zaväzujú všetky **finančné inštitúcie** členských štátov EÚ okamžite zmraziť finančné a ekonomické zdroje sankcionovaných osôb.²⁶ Z toho vyplýva, že sankčný zoznam osôb sa explicitne vzťahuje na finančné inštitúcie a nie na NPO. Napriek tomu je zrejme, že NPO, za účelom dodržania zásady transparentnosti, je povinná starostlivo monitorovať tok získaných finančných prostriedkov, a to s dôrazom na jednotlivcov a organizácie, ktorým boli zmrazené aktíva.²⁷

Vyššie uvedenú reguláciu, zameranú jedine na identifikáciu darcu, považujeme za vhodnú. V tomto kontexte je potrebné vnímať „minimálnu úroveň starostlivosti o klienta“ v korelácii s princípom uprednostňovania verejného záujmu pred súkromným. Teda v našom prípade charitatívne aktivity by mali prevažovať nad plnením ďalších opatrení v rámci plnenia CDD požiadaviek. Okrem toho podľa nášho názoru príliš prísna, respektíve rozsiahla „kontrola“ darcu, môže spôsobiť opačný efekt, spočívajúci v odradení darcov od poskytovania finančných prostriedkov NPO, práve z dôvodu ich nemierneho zaťaženia ďalšími povinnosťami, sprevádzanými potrebou predkladania dodatočných dokladov. Na druhej strane však je zrejme, že NPO môžu byť ľahko zneužitými teroristickými organizáciami, práve kvôli absencii hlbšej analýzy klienta, t.j. žiadne hodnotenie rizík a vytvorenie rizikového profilu klienta v korelácii s možnosťou uplatnenia zvýšenej starostlivosti o klienta.²⁸ Okrem toho zostáva otáznou možnosť

²⁴ Bližšie k tomu pozri: DAUDRIKH, Y.: Identifikácia a overenie identifikácie klienta na diaľku z pohľadu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu. In: Acta Facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae, Roč. 40, 2021, č. 2, s. 96 – 116. ISSN: 1336-6912.

²⁵ Porovnaj § 12 ods. 1 písm. a) zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁶ Zoznamy sankcionovaných osôb. Dostupné na: <https://www.mfsr.sk/sk/financie/financny-trh/sankcie-eu-osn/oblast-medzinarodnych-sankcii-eu-osn/zoznamy-sankcionovanych-osob/> (2022-05-20)

²⁷ MULLER, W.H.: Charities and anti-money laundering: is a ‘Seal of Approval’ the answer? In: Trusts & Trustees, Vol. 14, 2008, No. 5, p. 265. <https://doi.org/10.1093/tandt/ttn028>.

²⁸ MULLER, W.H.: The role of foundations in international anti-money laundering. In: Trusts & Trustees, Vol. 13, 2007, No. 5, p. 139. <https://doi.org/10.1093/tandt/ttm024>.

vykonania identifikácie darcu na diaľku. V tomto prípade je vhodné sa zamyslieť nad bližšou úpravou spôsobu použitia technických prostriedkov.

IV. PRÁVNE POSTAVENIE KONEČNÉHO UŽÍVATEĽA VÝHOD V NEZISKOVÝCH ORGANIZÁCIÁCH

Obdobne, ako v prípade darcov, je NPO povinná vykonávať identifikáciu UBO.²⁹ **Definícia pojmu UBO** sa v porovnaní s finančnými inštitúciami v značnej miere líši. Pre porovnanie, pri **finančných inštitúciách** sa za UBO považuje fyzická osoba (osoby), ktorá skutočne ovláda alebo kontroluje klienta a/alebo fyzická osoba, v mene ktorej sa transakcia vykonáva,³⁰ teda v prípade podnikateľských subjektov sa zisťujú subjekty, ktoré skutočne ovládajú, respektíve kontrolujú právny subjekt.³¹ V prípade NPO, IV. AML smernica prevzala odporúčanie FATF a stotožnila NPO s trustami.³²

Opierajúc sa o čl. 3 ods. 6 písm. b) a c) IV. AML smernice sa za **UBO v prípade trustu** považujú zriaďovateľ, správca, protektori (ak sú určení), beneficianti, ktorí majú prospech z právneho subjektu a akákoľvek fyzická osoba, ktorá vykonáva skutočnú kontrolu nad zvereným majetkom prostredníctvom priameho/nepriameho vlastníctva, respektíve inými prostriedkami.³³ Keďže organizačná štruktúra NPO sa v porovnaní s trustom môže líšiť v závislosti od príslušnej legislatívy členských štátov EÚ, zákonodarca upozorňuje, že za **UBO sa v prípade NPO** majú považovať fyzické osoby, ktoré majú rovnocenné alebo obdobné postavenie ako osoby pri truste.

Napriek existencii rozsiahleho zoznamu UBO v prípade NPO, **ZAML** neprevzal príslušné ustanovenie IV. AML smernice. Za UBO sa tak považuje jedine subjekt (fyzická alebo právnická osoba), ktorej NPO poskytla finančné prostriedky. Zároveň povinnosť identifikácie UBO vzniká v závislosti od hodnoty daru, výška ktorého musí presahovať 1000 eur.³⁴ Pri aplikácii komparačnej metódy je zrejme, že ZAML upriamuje svoju pozornosť jedine na beneficiantov a „zabúda“ na ostatné subjekty uvedené v IV. AML smernici.

Vo všeobecnosti účelom identifikácie UBO je na základe prijatia primeraných opatrení poznať, respektíve pochopiť vlastnú štruktúru klienta a štruktúru kontroly nad klientom.³⁵ Ak vezmeme do úvahy ustanovenie ZAML upravujúce definíciu UBO je zrejme, že požiadavka iba identifikovať osobu, ktorej boli poskytnuté finančné prostriedky, sama osebe odporuje IV.

²⁹ Bližšie k tomu pozri: ORAVCOVÁ, L.: Identifikácia klienta z pohľadu ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrana osobných údajov. In: Ochrana pred praním špinavých peňazí v kontexte novej právnej úpravy v Európskej únii. Nekonferenčný zborník vedeckých prac. Bratislava: Friedrich Ebert Stiftung, 2015, s. 124 – 126. ISBN: 978-80-891-4947-6.

³⁰ Čl. 3 ods. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES.

³¹ Bližšie k tomu pozri: DAUDRIKH, Y.: Beneficial Owner Central Registry as a Tool to Fight Money Laundering and Terrorist Financing. In: Financial Law Review, No. 24, 2021, Issue 4, pp. 136 – 162. <https://doi.org/10.4467/22996834FLR.21.037.15404>.

³² FATF: Interpretive note to recommendation 10 (customer due diligence). International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. France: Paris, 2012 – 2022, p. 66. Bližšie k FATF a UBO pozri: STUART, S. Y.: New Financial Action Task Force Recommendations to Fight Corruption and Money Laundering. In: Laws; Basel, Vol. 11, 2022, Issue 1, p. 3. <https://doi.org/10.3390/laws11010008>.

³³ Bližšie k tomu pozri: TURNER, P G.: Consequential economic loss and the trust beneficiary. In: The Cambridge Law Journal, Vol. 69, 2010, Issue. 3, pp. 445 – 447. <https://doi.org/10.1017/S0008197310000681>. DAUDRIKH, Y.: Trust ako právny inštitút – vybrané právne aspekty. In: Inovatívne formy tvorby peňažných fondov a ich prevodov. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie. Bratislava: Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, 2018, s. 27 – 32. ISBN: 978-80-7160-473.

³⁴ § 25 ods. 1 zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

³⁵ Čl. 13 ods. 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES.

AML smernici, a teda môžeme hovoriť o nesprávnej transpozícii IV. AML smernice do ZAML. Okrem toho nie je celkom jasný zámer zákonodarcu v prípade určenia hranice minimálnej výšky daru (1000 eur), od ktorej vzniká povinnosť identifikovať prijímateľa daru. Obdobnú hranicu badáme aj v prípade darcov NPO, ktorá taktiež nie je zákonodarcom zdôvodnená. Vystáva otázka, či je možné považovať nerealizáciu identifikácie darcu a obdarovaného v prípade nižšieho daru za vhodnú z hľadiska pochopenia vlastníckej štruktúry klienta a UBO. Je zrejmé, že zákonodarcu sa snaží znížiť mieru administratívnej záťaže pre NPO, ale z druhej strany môže ísť práve o „sivú zónu,“ ktorú môžu využívať teroristické organizácie. Ako príklad môžeme uviesť teroristickú organizáciu, ktorá vkladá pod falošnou identitou finančné prostriedky do NPO, za účelom ich posunutia UBO, spolupracujúcemu s danou teroristickou skupinou. Ak darcov bude viac (napr. každá fyzická osoba zo skupiny), je možné, že UBO získa značný objem finančných prostriedkov vo forme viacerých jednotlivých darov, ktoré nepresahujú 1000 eur (každý jednotlivo).

Ďalší aplikačný problém badáme v prípade formy poskytnutia finančného daru NPO v prospech UBO. Viaceré NPO sa totiž zameriavajú na krajiny v menej rozvinutých regiónoch. Identifikácia UBO je tým náročnejšia, čím ďalej sa nachádza UBO (geografická vzdialenosť). V menej rozvinutých krajinách trpí chudobné obyvateľstvo finančným vylúčením.³⁶ Pod **finančným vylúčením** sa rozumie absencia možnosti zabezpečenia prístupu k primeraným finančným produktom a službám jednotlivým subjektom.³⁷ V tomto prípade ide o zraniteľné a chudobnejšie vrstvy obyvateľstva, ktoré boli vylúčené z finančného sektora, napríklad v dôsledku absencie dokladov totožnosti. Okrem toho aj samotná NPO môže čeliť zatvoreniu bankového účtu z dôvodu „obavy“ finančných inštitúcií z nedostatočného výkonu starostlivosti vo vzťahu k NPO.³⁸

Problém finančného vylúčenia je úzko spojený s otázkou možnosti poskytnutia finančných prostriedkov obdarovanému **v hotovosti**. Hotovosť je rizikovejšia v porovnaní s realizáciou prevodu finančných prostriedkov na účet UBO, a tým sa stáva potenciálne „lákavejšou“ pre teroristické organizácie.³⁹ V niektorých prípadoch však hotovosť môže byť jediným prostriedkom pomoci pre regióny, v ktorých sú finančné služby nedostupné pre obyvateľstvo, preto je obzvlášť dôležité používať hotovostné finančné prostriedky v súlade s príslušnými medzinárodnými zmluvami a vnútroštátnymi právnymi predpismi.⁴⁰

V. ČINNOSŤ FINANČNEJ SPRAVODAJSKÉJ JEDNOTKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY VO VZŤAHU K NEZISKOVÝM ORGANIZÁCIÁM

FSJ plní úlohy centrálnej národnej jednotky v oblasti predchádzania a odhaľovania legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu. FSJ je druhou vertikálnou rovinou ochrany v oblasti legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.⁴¹ Jednou z najdôležitejších činností FSJ považujeme činnosť repozitára, v rámci ktorej FSJ vystupuje ako centrálné miesto pre príjem, zber a zhromažďovanie informácií týkajúcich sa

³⁶ Bližšie k tomu pozri: BROEKHOVEN, L. – GOSWAMI, S.: Can stakeholder dialogues help solve financial access restrictions faced by non-profit organizations that stem from countering terrorism financing standards and international sanctions? In: *International Review of the Red Cross*, Vol. 103, 2021, Issue 916 – 917, pp. 717 – 746. <https://doi.org/10.1017/S1816383121000874>.

³⁷ DE KOKER, L.: Money laundering control and suppression of financing of terrorism: Some thoughts on the impact of customer due diligence measures on financial exclusion. In: *Journal of Financial Crime*, Vol. 13, 2006, No. 1, p. 27. <https://doi.org/10.1108/13590790610641206>. FATF: Anti-money laundering and terrorist financing measures and financial inclusion – With a supplement on customer due diligence. FATF: Paris, 2013 – 2017, p. 38. <https://doi.org/10.1108/13590790610641206>.

³⁸ FATF: Best practices combating the abuse of non-profit organisations (recommendation 8). France: Paris, 2015, p. 28.

³⁹ HAMIN, Z. – OTHMAN, R. – OMAR, N. – SELAMAT, H.S.: Conceptualizing terrorist financing in the age of uncertainty. In: *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 19, 2016, No. 4, p. 400. <https://doi.org/10.1108/JMLC-06-2015-0022>.

⁴⁰ FATF: Best practices combating the abuse of non-profit organisations (recommendation 8). France: Paris, 2015, p. 28.

⁴¹ STIERANKA, J. a kol.: Legalizácia príjmov z trestnej činnosti a financovanie terorizmu – právna a inštitucionálna ochrana v Slovenskej republike. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018, s. 118. ISBN: 978-80-8168-913-0.

legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu.⁴² V tomto kontexte ide o povinnosť prijímať a analyzovať hlásenia o neobvyklých obchodných operáciách prijaté od povinných osôb. Keďže sa NPO nepovažuje za povinnú osobu a zároveň nevykonáva žiadne obchodné operácie, vyššie uvedená povinnosť sa na ne nevzťahuje.

Napriek tomu FSJ plní ďalšiu nemenej dôležitú úlohu vo vzťahu k NPO. Ide o takzvanú **kontrolnú a sankčnú činnosť** predstavujúce osobitný druh činností vykonávaných FSJ.⁴³ V rámci plnenia **kontrolnej činnosti** vo vzťahu k NPO, ide o výkon kontroly nad plnením a dodržiavaním povinností vyplývajúcich zo ZAML. Podľa nášho názoru rozsah kontroly, ktorú môže vykonávať FSJ v prípade NPO, je veľmi obmedzený v porovnaní s inými povinnými osobami. V rámci realizácie kontroly sa FSJ zameriava jedine na identifikáciu darcu a UBO. V súlade s ustanovením § 25 ods. 2 ZAML ide v prípade klienta iba o predloženie požadovaných dokladov FSJ, preukazujúcich dostatočnosť vykonanej identifikácie vo vzťahu ku darcovi. V porovnaní s tým pôjde pri UBO o „hlbšiu“ kontrolu, v rámci ktorej FSJ overuje pravdivosť a úplnosť údajov o UBO. Okrem toho FSJ môže vykonať aj osobitnú kontrolu na účel preverenia nakladania s majetkom NPO.

V rámci plnenia **sankčnej činnosti**, FSJ pristupuje k uloženiu sankcií z dôvodu nesplnenia alebo porušenia povinností uložených ZAML. V rámci konania o uložení sankcií vystupuje FSJ ako správny orgán a postupuje podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Všeobecný zoznam správnych deliktov, za ktoré môže FSJ uložiť administratívnoprávnu sankciu⁴⁴ vo forme pokuty, je bližšie upravený v § 33 ZAML. Väčšina zo sankcií je priamo zameraná na povinné osoby. V prípade NPO je tak zoznam možných sankcií obmedzený iba na možnosť uloženia pokuty vo výške do 200 000 eur.⁴⁵ Pri použití dedukčnej metódy, aplikácia vyššie spomínanej administratívnoprávnej sankcie prichádza do úvahy v prípade nevykonania dostatočnej identifikácie darcu alebo UBO a taktiež v prípade neposkytnutia potrebnej súčinnosti FSJ pri výkone kontroly plnenia dodržiavania povinností NPO stanovených v ZAML.⁴⁶

Podľa nášho názoru je kontrola vykonávaná FSJ minimálna, a to z hľadiska celkového rozsahu právomocí FSJ. Kontrola dostatočnosti vykonanej identifikácie darcu a UBO nie je zárukou prevencie zapojenia NPO do podpory aktivít teroristických organizácií. V tomto kontexte podľa nášho názoru chýba komplexné ustanovenie v ZAML, ktoré by detailnejšie upravovalo spôsob výkonu kontroly FSJ nad NPO. V prípade výkonu kontroly FSJ nad NPO je totiž potrebné aplikovať ustanovenie § 29 ZAML upravujúce proces výkonu kontroly u povinných osôb. Príslušné ustanovenie sa v tejto súvislosti v prevažnej miere zaoberá otázkou spolupráce medzi FSJ a NBS, a to v oblasti výkonu kontroly/dohľadu nad povinnými osobami. Zoznam subjektov, nad ktorými vykonáva dohľad NBS, je bližšie uvedený v § 1 ods. 3 zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Je zrejmé, že NPO sa nepovažuje za subjekt dohľadu NBS. Zostáva však otázne, prečo zákonodarca, v rámci výkonu kontroly nad NPO, odkazuje práve na aplikáciu § 29 ZAML, keďže polovicu príslušného ustanovenia nie je možné aplikovať vo vzťahu k NPO.

⁴² DRAŽKOVÁ, M.: Opatření AML v dohledu nad kapitálovým trhem. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 62. ISBN: 978-80-740-0837-5.

⁴³ Finančná spravodajská jednotka. Informácie pre združenia majetku (neziskové organizácie poskytujúce všeobecné prospešné služby, nadácie, neinvestičné fondy). Dostupné na: [https://www.minv.sk/swift_data/source/policia/fsj/kpo/Zdruzenia%20majetku.pdf](https://www.minv.sk/swift_data/source/policia/fsj/kpo/Zdruzzenia%20majetku.pdf) (2022-05-20).

⁴⁴ Bližšie k administratívnoprávnej zodpovednosti pozri: ČUNDERLÍK, E. – KATKOVČIN, M. – RAKOVSKÝ, P.: Právne a ekonomické aspekty digitálnych platidiel ako alternatívnych prostriedkov výmeny. In: COFOLA 2018, Část II. Peníze, měna a právo. Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 22. ISBN: 978-80-210-9006-4.

⁴⁵ § 33 ods. 3 1 zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁴⁶ Bližšie k tomu pozri: § 30 zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Ďalšou nemenej vážnou otázkou je, akým spôsobom sa má zachovať NPO v prípade, ak má dôvodné podozrenie z toho, že dar bol poskytnutý teroristickou organizáciou. Keďže nie je povinná nahlasovať FSJ neobvyklé obchodné operácie, teoreticky NPO, ktorá nemá „etické hodnoty,“ môže taký dar prijať.

VI. ZÁVER

Dôležitá úloha NPO v oblasti boja proti legalizácii príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu je nespochybniteľná, a práve preto je dôležité poskytnúť NPO dostatočnú ochranu pred jej možným zneužitím teroristickými organizáciami.

Na základe realizovanej analýzy problematiky právneho postavenie NPO je možné konštatovať, že nami stanovené hypotézy boli potvrdené. Potvrdenie stanovených hypotéz možno predovšetkým odôvodniť pretrvávaním nižšie uvedených aplikačných problémov. V tejto súvislosti sa regulácia NPO z pohľadu boja pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a financovaním terorizmu javí byť pomerne neprebádanou oblasťou, v rámci ktorej badáme viaceré aplikačné problémy.

Prvý aplikačný problém vnímame v právnom postavení NPO, ktoré sa nepovažujú za povinné osoby podľa ZAML. Jedinou povinnosťou NPO je zabezpečenie dostatočnej identifikácie darcu a UBO. Keďže NPO nevykonáva žiadne obchodné operácie (ako je to v prípade finančných inštitúcií), zvolená starostlivosť sa javí byť vhodná a dostačujúca. Príliš striktné opatrenia zrejme môžu spôsobiť odliv darcov, v dôsledku ich nadmerného administratívneho zaťaženia vo forme predkladania dodatočných dokladov. Zároveň však nie je možné vylúčiť možnosť, že NPO môžu byť ľahko zneužitými teroristickými organizáciami, a to v dôsledku absencie doplňujúcich opatrení zameraných na hlbšiu kontrolu klienta alebo UBO. Osobitné obavy totiž vyvoláva vhodnosť nastavenia minimálnej hranice hodnoty poskytnutého/prijatého daru (1000 eur), od ktorej vzniká povinnosť identifikovať darcu/prijímateľa daru, čím podľa nás dochádza k zvýšeniu rizika „úniku“ menších súm, ktoré môžu poskytovať/prijímať aj teroristické organizácie.

Zostáva otázne aj to, či je NPO oprávnená vykonať aj identifikáciu klienta na diaľku. Žiadne ustanovenie ZAML totiž danú problematiku nerieši. Ak by sme pripustili existenciu danej možnosti, vyvstáva otázka, či by bolo v takom prípade vhodnejšie aplikovať aj zvýšenú starostlivosť o klienta vo forme zabezpečenia identifikácie darcu prostredníctvom ďalších dokumentov a informácií (t.j. vykonanie ďalších opatrení na overenie alebo potvrdenie predložených dokumentov).

Ďalší aplikačný problém badáme v prípade zoznamu subjektov v postavení UBO, bližšie upravených v príslušných ustanoveniach IV. AML smernice. Obdobný zoznam totiž vôbec nebol transponovaný do ZAML. V tomto kontexte môžeme hovoriť o nesprávnej implementácii IV. AML smernice a o potrebe odstránenia vzniknutých nezrovnalostí.

Kontrola vykonávaná FSJ obdobne trpí niektorými nedostatkami. Keďže sa na NPO nevzťahuje povinnosť ohlasovať neobvyklé obchodné operácie, teroristické organizácie môžu prijímať aj dary vyššej hodnoty. Okrem toho v prípade „spolupráce“ s NPO môže dôjsť k účelovému poskytnutiu finančných prostriedkov, ktoré následne obdržia teroristické organizácie. V tomto prípade je nanajvýš vhodné sa zamyslieť nad potrebnosťou vytvorenia rizikového profilu darcu a UBO, ktorý bude slúžiť ako podklad pre následnú aplikáciu potrebných opatrení, za účelom zmiernenia existujúceho rizika.

Okrem toho nie je jasné, akým spôsobom má konať NPO v prípade, ak bude dar poskytnutý „podozrivou osobou“ napojenou na teroristickú organizáciu. Keďže NPO nevyplýva povinnosť informovať o tom FSJ, zostáva otázne, či vôbec môže taký dar prijať. Je dôležité zdôrazniť, že aj v tomto prípade je NPO povinná postupovať v súlade so zásadou transparentnosti získaných finančných prostriedkov.

KLÚČOVÉ SLOVÁ

neziskové organizácie, legalizácia príjmov z trestnej činnosti, financovanie terorizmu, identifikácia darcu, konečný užívateľ výhod.

KEY WORDS

non-profit organizations, money laundering, terrorist financing, donor identification, ultimate beneficial owners.

POUŽITÁ LITERATÚRA

1. BEARPARK, N. T. – DIONYSIOS, D.: Re-thinking de-risking: a systems theoretical approach. In: *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 25, 2021, No. 1, pp. 27 – 49. <https://doi.org/10.1108/JMLC-04-2021-0030>.
2. BROEKHOVEN, L. – GOSWAMI, S.: Can stakeholder dialogues help solve financial access restrictions faced by non-profit organizations that stem from countering terrorism financing standards and international sanctions? In: *International Review of the Red Cross*, Vol. 103, 2021, Issue 916 – 917, pp. 717–746. <https://doi.org/10.1017/S1816383121000874>.
3. ČUNDERLÍK, E. – KATKOVČIN, M. – RAKOVSKÝ, P.: Právne a ekonomické aspekty digitálnych platidiel ako alternatívnych prostriedkov výmeny. In: *COFOLA 2018, Časť II. Peníze, měna a právo*. Brno: Právnická fakulta, Masarykova univerzita, 2018, s. 19 – 38. ISBN: 978-80-210-9006-4.
4. DAUDRIKH, Y.: Trust ako právny inštitút – vybrané právne aspekty. In: *Inovatívne formy tvorby peňažných fondov a ich prevodov. Zborník príspevkov z vedeckej konferencie*. Bratislava: Právnická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, 2018, s. 27 – 32. ISBN: 978-80-7160-473.
5. DAUDRIKH, Y.: Beneficial Owner Central Registry as a Tool to Fight Money Laundering and Terrorist Financing. In: *Financial Law Review*, No. 24, 2021, Issue 4, pp. 136 – 162. <https://doi.org/10.4467/22996834FLR.21.037.15404>.
6. DAUDRIKH, Y.: Identifikácia a overenie identifikácie klienta na diaľku z pohľadu legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu. In: *Acta Facultatis Iuridicae Universitatis Comenianae*, Roč. 40, 2021, č. 2, s. 96 – 116. ISSN: 1336-6912.
7. DAUDRIKH, Y.: Identifikácia klientov z pohľadu rizikového profilu klienta. In: *Naděje právní vědy 2020: Právní věda v praxi*, roč. 14. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2021, s. 366 – 383. ISBN: 978-80-261-11007-1.
8. DE KOKER, L.: Money laundering control and suppression of financing of terrorism: Some thoughts on the impact of customer due diligence measures on financial exclusion. In: *Journal of Financial Crime*, Vol. 13, 2006, No. 1, pp. 26 – 50. <https://doi.org/10.1108/13590790610641206>.
9. DRAŽKOVÁ, M.: *Opatření AML v dohledu nad kapitálovým trhem*. Praha: C. H. Beck, 2021. 144 s. ISBN: 978-80-740-0837-5.
10. FATF: *Report Risk of Terrorist Abuse in Non-Profit Organisations*. France: Paris, 2014.
11. FATF: *Anti-money laundering and terrorist financing measures and financial inclusion – With a supplement on customer due diligence*. FATF: Paris, 2013 – 2017.
12. FATF: *Best practices combating the abuse of non-profit organisations (recommendation 8)*. France: Paris, 2015.
13. FATF: *Interpretive note to recommendation 8 (non-profit organisations)*. *International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation*, France: Paris, 2012 – 2022.

14. FATF: Interpretive note to recommendation 10 (customer due diligence). International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation. France: Paris, 2012 – 2022.
15. Finančná spravodajská jednotka. Informácie pre združenia majetku (neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby, nadácie, neinvestičné fondy). Dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/policia/fsj/kpo/Zdruzenia%20majetku.pdf
16. HAMIN, Z. – OTHMAN, R. – OMAR, N. – SELAMAT, H.S.: Conceptualizing terrorist financing in the age of uncertainty. In: *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 19, 2016, No. 4, pp. 397 – 406. <https://doi.org/10.1108/JMLC-06-2015-0022>.
17. MOSNÝ, P. – LACLAVÍKOVÁ, M. – SISKOVÍČ, Š.: *Metodológia vedeckej práce*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019. 168 s. ISBN: 978-80-571-0059-1.
18. MULLER, W.H.: Charities and anti-money laundering: is a ‘Seal of Approval’ the answer? In: *Trusts & Trustees*, Vol. 14, 2008, No. 5, pp. 135 – 143. <https://doi.org/10.1093/tandt/ttn028>.
19. MULLER, W.H.: The role of foundations in international anti-money laundering. In: *Trusts & Trustees*, Vol. 13, 2007, No. 5, pp. 259 – 271. <https://doi.org/10.1093/tandt/ttm024>.
20. MURRAR, M.: Adopting a risk-based approach for non-profit organisations. In: *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 25, 2020, No. 1, pp. 19 – 26. <https://doi.org/10.1108/JMLC-12-2020-0144>.
21. ORAVCOVÁ, L.: Identifikácia klienta z pohľadu ochrany pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrana osobných údajov. In: *Ochrana pred praním špinavých peňazí v kontexte novej právnej úpravy v Európskej únii. Nekonferenčný zborník vedeckých prac*. Bratislava: Friedrich Ebert Stiftung, 2015, s. 124 – 126. ISBN: 978-80-891-4947-6.
22. SALAMON, L. M. – SOKOLOWSKI, S.W. – LIST, R.: *Global Civil Society: An Overview*. Centre for Civil Society Studies, Johns Hopkins University. USA: Baltimore, 2003. 64 p. ISBN: 1-886333-50-5.
23. SHUST, P.M. – DOSTOV, V.: Implementing innovative customer due diligence: proposal for universal model. In: *Journal of Money Laundering Control*, Vol. 23, 2020, No. 4, pp. 871 – 884. <https://doi.org/10.1108/JMLC-01-2020-0007>.
24. Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES.
25. STIERANKA, J. a kol.: *Legalizácia príjmov z trestnej činnosti a financovanie terorizmu – právna a inštitucionálna ochrana v Slovenskej republike*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018. 196 s. ISBN: 978-80-8168-913-0.
26. STUART, S. Y.: New Financial Action Task Force Recommendations to Fight Corruption and Money Laundering. In: *Laws; Basel*, Vol. 11, 2022, Issue 1, pp. 1 – 20. <https://doi.org/10.3390/laws11010008>.
27. TURNER, P. G.: Consequential economic loss and the trust beneficiary. In: *The Cambridge Law Journal*, Vol. 69, 2010, Issue. 3, pp. 445 – 447. <https://doi.org/10.1017/S0008197310000681>.
28. United Nations General Assembly. Report of the Special Rapporteur on the Rights to Freedom of Peaceful Assembly and of Association (A/HRC/23/39), 2013.
29. Zákon 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z.

30. Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
31. Zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.
32. Zákona 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby.
33. Zoznamy sankcionovaných osôb. Dostupné na:
<https://www.mfsr.sk/sk/financie/financny-trh/sankcie-eu-osn/oblast-medzinarodnych-sankcii-eu-osn/zoznamy-sankcionovanych-osob/>

KONTAKTNÉ ÚDAJE AUTORA

JUDr. Yana Daudrikh, PhD.

odborný asistent

Univerzita Komenského v Bratislave

Právnická fakulta, Katedra finančného práva

Šafárikovo nám. č. 6, 810 00 Bratislava

Telefón: +421 2 9012 2080

E-mail: yana.daudrikh@flaw.uniba.sk